

Reguleringsplaner med barnehage - veileder

Reguleringsplaner med barnehager følger vanlige saksbehandlingsregler, som beskrevet i *Trondheim kommunes veileder for utarbeidelse av private reguleringsforslag*. Kommunen har i tillegg laget et sett veiledere som skal brukes når reguleringsplaner inkluderer, vurderer å inkludere eller når planer påvirker areal til offentlige tjenester og idrettsanlegg. Disse viser til spesielle tema som bør ivaretas i slike planer. Denne veilederen omhandler regulering av areal til barnehage.

Overordnet mål

Det overordnede målet for barnehageutbygging i Trondheim er å ha en jevn fordeling av barnehager, i hele byen, for å kunne tilby plass i nrområdet, for å begrense tidsbruk for barn og foreldre ved levering og henting i barnehagen, og ikke minst bilbruk (*Funksjons- og arealprogram for barnehageanlegg i Trondheim kommune*).

Ladesletta barnehage og helse- og velferdssenter.

Lokalisering og tomtekvalliteter

- Barnehager skal primært lokaliseres i barnas nærmiljø, sekundært i tilknytning til hovedfartsårer inn mot sentrum og større arbeidsplasskonsentrasjoner (*Kommuneplanens arealdel, § 31.2*).
- Skole- og barnehagetomter skal så fremt det er mulig lokaliseres i direkte tilknytning til offentlige friområder, turdrag, idrettsanlegg eller markaområder som kan benyttes av barna (*Kommuneplanens arealdel, § 31.2*).
- Skoler og barnehager bør av hensyn til støy- og støvproblematikk ikke lokaliseres i direkte tilknytning til sterkt trafikkerte trafikkårer (*Kommuneplanen arealdel § 31.2*).
- Barnehageanleggene skal tilrettelegges for å være en ressurs for nærmiljøet, slik at utearealet og deler av innearealet, kan være i bruk etter ordinær barnehagetid (*Funksjons- og arealprogram for barnehageanlegg i Trondheim kommune*).
- Hvert prosjekt skal vurderes i forhold til mulighet for sambruk og samlokalisering med andre funksjoner (*Funksjons- og arealprogram for barnehageanlegg i Trondheim kommune*).
- *Atkomstforhold* for alle trafikkantgrupper må være gode, men gode gang- og sykkelforbindelser skal prioriteres. Det er også viktig med god tilgjengelighet til kollektivtransport.
- *Solforholdene* skal være gode, det vil si at det bør være sol på minimum 50 % av lekearealene i tidsrommet 10:00 – 15:00, den 21. februar. Barnehagen må plasseres slik at inngangssoner har mest mulig sol, hele året. Siden barna er innenfor inngjerdet område størstedelen av dagen, og har utetid gjennom hele året, er det viktig at solforholdene er gode også om vinteren. Uteareal på offentlige barnehager brukes utenom åpningstiden, og det bør derfor være noe solfylt uteareal også klokka 18:00 den 22. april.
- *Klima*: Tomta bør ikke være spesielt vær- eller vindutsatt.
- *Terrenget* på tomte kan gjerne være variert, men kan ikke være så bratt at det blir vanskelig å ha bygg og utearealer med universell utforming.

- *Trær* på tomta kan være en fordel fordi det er krevende å få nye trær til å etablere seg med "hardhendte" brukere. Trær gir også viktig skygge på varme dager.

Barnehagebehov

Barnehagebehovet i området må avklares med Trondheim kommune, ved oppstart av reguleringsplaner. Eksisterende tilbud i bydelen må dokumenteres, og framtidig barnehagebehov må vurderes. Det vises til *Plan for areal til offentlige tjenester*. Planen omhandler behovet for areal til offentlige tjenester og idrett i et langsiktig perspektiv, inkludert behov for barnehageanlegg.

Det skal alltid vurderes barnehage ved regulering av tomter på over 3 daa, som er vist som boligbebyggelse eller sentrumsformål i kommuneplanens arealdel, jamfør kommuneplanen arealdel § 31.2. Trondheim kommune bruker forholdstallet 0,15 barnehageplasser pr. bolig som retningsgivende når vi avklarer barnehageplassbehovet internt i nye store boligområder. Barnehagestørrelse skal også vurderes ut fra driftshensyn, boligsammensetning innenfor området, tomtestørrelse og lokalisering.

Utforming og arealbehov

Funksjons- og arealprogram for kommunale barnehageanlegg i Trondheim vedtatt i Bystyret 19.6.2014, angir krav til utforming og areal til barnehager. Trondheim kommune planlegger i hovedsak for barnehager med 85-150 barn (5–8 barnegrupper).

Minimum tomtestørrelse forutsetter at barnehager med fem barnegrupper eller mer helt eller delvis bygges i to etasjer.

Bratt terreng kan medføre behov for større tomter. Minimum tomtestørrelse inkluderer ikke areal til atkomst, parkering og renovasjon.

Lekeareal ute skal være minimum 24 m² per barn, jamfør funksjons- og arealprogram for kommunale barnehageanlegg i Trondheim. Eventuelle utearealer på tak skal ikke regnes med i krav til minimum lekeareal ute.

Funksjons- og arealprogram for kommunale barnehageanlegg angir arealkrav.

Barnegrupper	Antall barn	Årsverk	Innendørs areal netto/brutto	Minimum lekeareal ute	Areal for uteboder/vogner	Min. netto tomtestørrelse
4	68	16	609 m ² / 840 m ²	1632 m ²	40 m ²	2,8 daa*
5	82	22	770 m ² / 1062 m ²	1968 m ²	50 m ²	3,0 daa*
6	102	26	927 m ² / 1279 m ²	2448 m ²	60 m ²	3,5 daa*
8	136	30	1 204 m ² / 1661 m ²	3264 m ²	80 m ²	4,5 daa*

Tabellen viser utdrag fra Funksjons- og arealprogram for kommunale barnehageanlegg i Trondheim. I tillegg er det satt inn arealer for uteboder. Minimum lekeareal ute inkluderer ikke utvendige boder for utstyr og vogner. Minimum tomtestørrelse inkluderer ikke areal for atkomst, parkering og renovasjon.

Barnehagen skal plasseres med god sammenheng mellom innganger og uteområder, og slik at utearealene får gode solforhold. Der terrengforholdene gjør det mulig, skal barnehagearealer i andre etasje ha utgang til terreng. Barnehagens utearealer må gjerdes inn.

Atkomst og parkering

Det skal være trafiksikker atkomst helt fram til inngangene, fra gang- og sykkelveger, fra kollektivholdeplass og fra parkeringsplass for henting og bringing. Det skal også være trafiksikker atkomst til nære utfartsområder. Varelevering bør utformes slik at det ikke er nødvendig å rygge.

Sykkelparkering

Gjeldende parkeringsveileder angir at det for barnehager skal avsettes 2 parkeringsplasser for sykkel per 72. barn, noe som er for lav dekning i dag. Trondheim kommune må som følge av bymiljøavtalen fra 2016, treffe tiltak som sikrer at veksten i persontrafikk tas med kollektiv, sykkel og/eller gange. Kommunen har derfor økt fokus på tilrettelegging for syklende, deriblant å sikre nok sykkelparkeringsplasser. En revidering av parkeringsveilederen er planlagt. Inntil ny veileder er på plass kan følgende erfaringstall brukes som retningsgivende:

Grunnlag parkeringsplass pr:	Sykkelparkeringsplasser, minimum:
Barn	0,15 sykkelparkeringsplasser
	0,05 sykkelvognplasser
Årsverk	0,4, hvorav min. halvparten overdekket eller i bod

Tabellen viser veiledende parkeringsnorm for sykkel ved barnehager.

Bilparkering

Det skal som hovedregel ikke anlegges bilparkering for ansatte ved barnehager, jamfør kommuneplanens arealdel, § 14.6. Antall parkeringsplasser for å dekke hente- og bringefunksjonen, og for besøkende, må avklares i hvert enkelt prosjekt, og ses i sammenheng med kollektivdekning og muligheter for parkering i nærområdet. Det bør vurderes om parkering kan være felles med parkering for andre formål. I parkeringsveilederen er det angitt følgende parkeringskrav for bil ved barnehager:

Grunnlag, bilparkeringsplass pr.	Indre sone maks	Midtre sone min-maks	Ytre sone, min - maks
72 storbarns-ekvivalenter	2	4-8	6-12

Tabellen viser gjeldende parkeringskrav. Parkeringskravet inkluderer HC-plasser og driftsplasser.

Barnehager som plasseres i Midtbyen eller indre sone bruker parkeringsnorm for indre sone. Inntil ny parkeringsveileder er på plass bør det vurderes om barnehager som plasseres i ytre sone kan bruke parkeringsnorm for midtre sone, når de planlegges innenfor bestemmelsesområder for lokalsenter, kollektivåre eller langs MetroBusstrase. Kart som viser soner for parkeringsdekning finnes i kommuneplanens bestemmelser, og i parkeringsveilederen. Avgrensning av bestemmelsesområder finnes i Trondheim kommunes digitale kart, under kartlaget *kommuneplanens arealdel 2012 - 2024*.

Barne-grupper	Antall barn	Årsverk	Indre sone maks	Midtre sone, min – maks	Ytre sone min - maks
4	68	16	2	4 - 8	6 - 11
5	82	22	2	5 - 9	7 - 14
6	102	26	3	6 - 11	9 - 17
8	136	30	4	8 - 15	11 - 23

Tabellen viser veiledende parkeringsnorm for bil ved barnehager, med utgangspunkt i parkeringsveileder for Trondheim kommune. Parkeringskravet inkluderer HC-plasser og driftsplasser.

Eierskap og sambruk

Eierskap av barnehagen, det vil si om den skal være kommunal eller privat, bør avklares før reguleringsplanen legges ut til offentlig ettersyn.

Sambruk/samløkalisering av barnehage og andre funksjoner skal alltid vurderes, og avklares i forbindelse med oppstartsmøtet. Aktuelle formål kan være; helse - og velferdssenter, skole, idrett og kultur. Det må avklares om barnehagen skal integreres i annen bebyggelse eller om barnehagetomten skal reguleres som eget formål. For at kommunen skal kunne styre utbyggingstidspunkt for barnehagen, er det i mange tilfeller mest hensiktsmessig at barnehagen plasseres på en egen tomt.

Gjeldende praksis er at sambruk av barnehagens utearealer kun kan vurderes innenfor sentrumsområder i indre og midtre sone, og utenom barnehagens åpningstid. Utearealet som skal ha sambruk kan være atskilt med gjerde fra hoveddelen, men må ligge inntil, være inngjerdet og ha like god kvalitet som hovedutearealet. Eksempel på sambruk er at barnehagen deler uteareal med boliger, eller at barnehagen bruker en del av tilgrensende friområde. Minimum 2/3 av barnehagens uteareal må imidlertid reguleres og eies som en del av barnehagetomta, og kan ikke regnes som del av boligens uteareal eller offentlig friområde.

Reguleringsformål

Reguleringsformålet for byggeområde med en barnehage, skal i utgangspunktet være offentlig eller privat tjenesteyting – barnehage. Dersom barnehage skal samlokaliseres med andre formål, f.eks bolig, skal tomta reguleres til formålet kombinert bebyggelse - og anlegg. I dette tilfellet må det i reguleringsbestemmelsene sikres at en tilstrekkelig andel av tomtas uteareal og bygningsmasse (BRA), skal benyttes til barnehageformål.

Dersom allmennhetens tilgang til deler av barnehagens uteoppholdsareal skal sikres gjennom reguleringsplanen må disse reguleres til offentlig park/friområde. Reguleringsbestemmelsene må i dette tilfelle sikre at arealet som barnehagen skal bruke får en hensiktsmessig utforming. Av juridiske grunner kan det ikke i planbestemmelsene stilles krav om at barnehagens utearealer skal være tilgjengelige for allmennheten utenom barnehagens åpningstider.

Dokumentasjonskrav

Dokumentasjonskrav finnes i *Trondheim kommunes veileder for utarbeidelse av private planforslag*. I tillegg må reguleringsplan for barnehager inneholde følgende dokumentasjon;

- *Illustrasjonsplan* skal i tillegg vise: arealstørrelser på lekearealer, areal til vognoppstilling, boder og gjerder.
- *Sol- og skyggekart* skal vise solforhold på følgende tidspunkter:
21. mars og 23. juni kl 09:00, 12:00, 15:00 og 18:00, 21. februar kl 10:00 og 15:00, samt 22. april kl 18:00.
Omriss av lekeareal skal være tegnet inn, og det må angis prosentandel med sol på lekearealene for de ulike tidspunktene.
- *Trafikkutredningen* må spesielt redegjøre for hvordan gang- og sykkelatkomster ved barnehagen er tilrettelagt for at også små barn kan gå og sykle. Utredningen må vise konsekvenser av trafikkøkningen og nye kjøremønstre i området, som følge av henting og bringing til barnehagen. Det må redegjøres for om parkeringsdekningen gir fare for villparkering i omkringliggende områder.
- *Vurderte tomtealternativer* skal inngå som en del av planmaterialet.
- *Planbeskrivelsen* skal beskrive dagens *barnehagedekning*, samt framtidig behov i området. Valgt barnehagestørrelse må begrunnes. Beskrivelsen skal også inneholde en vurdering av mulighet for *sambruk/samløkalisering* med andre funksjoner.

Aktuelle veiledere og retningslinjer

Kommuneplanens arealdel 2012 - 2024, parkeringsveileder og uteromsveileder

<https://www.trondheim.kommune.no/content/1117731328/Kommuneplanens-arealdel-2012-2024>

Plan for areal til offentlige tjenester

<https://www.trondheim.kommune.no/offentligareal/>

Veileder for utarbeidelse av private planforslag;

<http://www.trondheim.kommune.no/reguleringsplanveileder/>

Funksjons- og arealprogram for kommunale barnehageanlegg i Trondheim;

<https://www.trondheim.kommune.no/regplanerbhg/>

Veileder for utforming av barnehagens utearealer

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/veileder/f-4225.pdf>

Miljøkrav for skoler og barnehager - ytre miljø

<http://www.trondheim.kommune.no/content/1117716871/FAKTA-ARK:--Miljokrav-for-skoler-og-barnehager----ytre-miljo>

Prosjekteringsverktøy for universell utforming av publikumsbygg

<http://dibk.no/no/Tema/Universell-Utforming/Verktoy/Prosjekteringsverktoy-for-universell-utforming-av-publikumsbygg/>